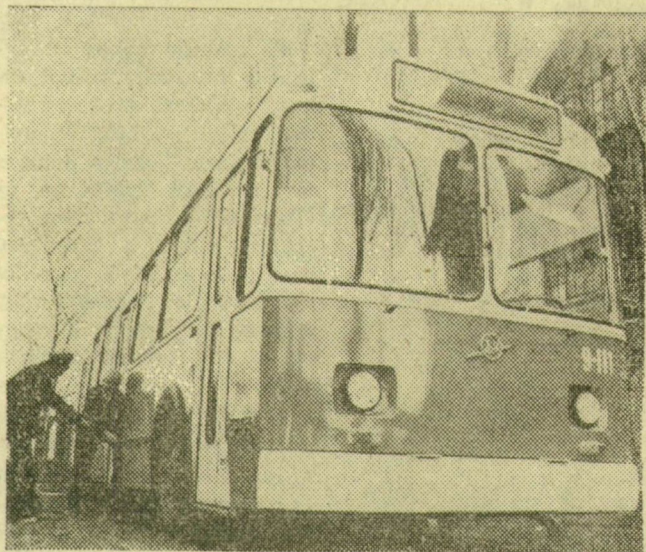

Megérkezett az első trolibusz

Somogyi Károlyné felvétele

Nem tudni, hogy a képünkön látható ZIU-9-es trolibusz lesz-e az, amely először halad végig a Bartók Béla tér és az újszegedi gyermekorvóház között kiépített felsővezeték alatt. Am hogy ez a piros 9-11-es érkezett elsőnek Szegedre, az biztos. Csütörtökön délután saját „lábán”, illetve kerekén, de vonórúddal kapcsolva, húsz kilométeres óránkénti sebességgel tette meg a Budapest-Szeged közötti utat, s estére érkezett pályafutásának indulóállomására. További szerencsés utat kívánunk

Szovjet szakemberek fogadása Szegeden

Pénteken délelőtt Szegeden, a városi tanács épületében fogadta Török József, a városi pártbizottság első titkára és Papp Gyula szegedi tanácselnök a megyénben tartózkodó szovjet mezőgazdasági szakemberek küldöttségét. A vendégek talmácsolták N. K. Kiricsenkónak, Odessza megye pártbizottsága első titkárnak a jókívánságait és emlékalbumot adtak át.

A fogadás után a korszerű baromfitenyésztést tanulmányozó szakemberek és kísérőik Szentésre, a Baromfielődolgozó Vállalathoz látogattak. Itt Csörba György szentesi tanácselnök és Dóczi Gábor, a Szentese városi pártbizottság titkára jelenlétében Mag Pál igazgató üdvözölte a vendégeket, majd rövid tájékoztatóban vázolta a vállalat munkáját.

Tudományos konferencia

Pénteken, a Parlament vadásztermében folytatódott a gyermekek védelmével és jogainak érvényesítésével foglalkozó tudományos konferencia. Elnökségében helyet foglalt Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, a nemzetközi gyermekvédelem nemzeti bizottságának elnöke. A fel-szólalók a gyermekek védelmével kapcsolatos hazai tennivalókat fogalmazták meg. (MTI)

Vasutas szakszervezeti küldöttek tanácskozása

A Vasutasok Szakszervezete szegedi területi tanácsa tegnap, pénteken Szegeden, a MÁV művelődési házban a bizalmi küldöttekkel együttes ülést tartott. A tanácskozáson részt vett Koszorus Ferenc, a Vasutasok Szakszervezetének főtitkára, Lovász László vasútigazgató és Kovács Sándor, az SZMT titkára.

Értékeltek a MÁV kollektív szerződésének 1978. évi végrehajtását. Szociális be-

ruházásokra tavaly 11 millió forintot fordítottak: elkészült Makón az új szociális létesítmény, több szolgálati helyen korszerűsítették a meglevő öltözőket, mosdókat.

Javult a vasutas dolgozók egészségügyi ellátása is. Az igazgatóság területén két rendelőintézet és 19 üzemorvosi rendelő szolgálja a gyógyító és megelőző munkát. A Szegeden átadott rendelőintézet 28 orvosi munkahe-lye korszerű eszközökkel magas szintű egészségügyi ellátást biztosít a dél-alföldi vasutasoknak. Egy hét múlva Makón adnak át újabb korszerű üzemorvosi és fog-szakorvosi rendelőt. Segítették a dolgozók lakásgondjainak megoldását is. Tavaly 300-an kaptak lakást és 160-an kamatmentes kölcsönt. Támogatták a vasutas gyermekek óvodai elhelyezését. Az utóbbi öt évben ilyen célra 4,7 millió forintot utaltak át a tanácsoknak. Szegeden, a Postaigazgatósággal közösen új óvodát építenek.

A bűnözésről

A legfőbb ügyész tájékoztatója

Bár tavaly 2,7 százalékkal több bűncselekményt mutatott a bűnözési statisztika, mint a megelőző évben, több esztendő távlatában a bűnözés nem emelkedik. Mindössze néhány százalékos eltérést jelez egy-egy év összehasonlítása, s abban közrejátszik az is, hogy a jog mit tekint bűncselekménynek — mondotta dr. Szijártó Károly legfőbb ügyész pénteken tartott sajtótájékoztatóján. Tavaly csaknem 127 ezer bűncselekmény vált ismertté. Elgondolkodtat, hogy az elkövetők között 2780, tizen-négy éven aluli gyerek is volt. Aggasztóan magas a fiatalok bűnelkövetőinek száma.

Az elemzések arra is rámutatnak, hogy a hazánkba látogató, csaknem 17 millió tisztességes külföldi állampolgár mellett akadnak olyan „vendégek” is, akik itt követnek el bűncselekményeket: számuk növekszik, s tavaly már 2435 állt bíróság elé. A képhez hozzá tarto-

zik: a határainkon túlról érkezők nyaralását 1978-ban 1210 bűncselekmény kísérte meg.

Összességében megállapítható, hangzottatta a legfőbb ügyész —, hogy hazánkban a közrend és a közbiztonság szilárd. A bűnüldöző szervek munkáját dicséri, hogy az esetek 80 százalékában az elkövetéstől számított 30 napon belül befejezik a nyomozást.

A korábbi esztendő tápasztalataihoz hasonlóan, a múlt évben is a vagyon elleni bűncselekmények okozták a legtöbb gondot: egyharmadrész a társadalmi tulajdont károsították, s nem is csekély, 225 millió forint értékben. A bűnözésen belül második helyen állnak a közlekedési jogsértések. Csaknem 21 ezer vádattal zárult a tavalyi statisztika. 822-en vesztették életüket az utakon. Az ittasság miatt bíróság elé állított járművezetők száma meghaladta a 14 ezer 500-at.

Szabadtérink jövőképe

Tenyérjósok tudománya sem nélkülözheti a múlt visszapillantó tükrét, hát még egy olyan kipróbált vállalkozásnak, mint a szegedi szabadtérinek holnapját kutató, sorsáért felelősséget fogadott csoport, közművelődési szakemberek, politikusok, művészek, akiket az élet is, a hivatásuk is gyakorta fölkerdezi: mit hoz a jövő. Ha nem is átfogó teljességgel, célratartó pontossággal, inkább alternatívákat boncolgatva, lényegében ez a kérdés járt körbe a Játékok művészeti tanácsának ülésén.

Tehát a múlt visszapillantó tükre. Azt szoktuk mormolni, szabadtérink lehangoló adatai, tényszámai, előadásai és közönségstatisztikája a könyvünkön jön ki, ám ha okos és célszerű vesszőparipánk ragaszkodni a realitásokhoz (márpedig közművelődési intézményeknek ceterum censeója a valóságreflex), nem árt ismétlésekbe bocsátkozni, néhány sarkalatos mutatóját újól megfogalmazni, elcitolni. Hiszen nélkülük legfeljebb dőre illúziókhöz rajzolhatnánk el a Játékok jövőképét. Így szükséges mindjárt előljáróban leszögezni, méreteiben az ország legnagyobb nyári színháza, játéktere egyedülállóan kiterjedt, nézőterén 6200 ülőhelyet kínál, egy-egy szezonban általában öt bemutatót, 15-18 előadást tart a színpadi műfajok sokszínű skálájáról. S noha programjainak művészi igényességét utóbb kikezdte az idő, ebbeli buzgalma lelohadt, erőfeszítései megakadtak, az iránta megnyilvánuló (statisztikai) érdeklődésen ez mitsem hagyott nyomot, ellenkezőleg, lehet mondani, a látogatottság egyenesen nő, mára jó kilencven százalék körüli. Szemére lobbantják, mást sem tud, mint ismételni önmagát. Holott 20 év alatt 61 színpadi alkotást mutatott be, évadonként átlagban három újat, közülük 16 magyar szerző műve volt; mindösszesen 321 előadást majd egymillió 640 ezren láttak. Vagyis két évtized átlagoságában egy-egy műsorra több mint öt-ezer közönség jut, tehát a nézőter telítettség 80 százalékos. Ha most értelmét, hasznát akarnánk számba venni (ezúttal nem célunk), jelentőségét a közművelődésben, akkor olyan kétségtelen tapasztalat hozamait sorolhatnánk, hogy új, eddig érintetlen közönséget nyert meg az operáknak, reneszánszot teremtett Erkel műveinek, a Háy Jánosnak. Az ember tragédiájának; elévülhetetlen érdemei a zenei közlés formálásában, elsősorban szovjet együttesek meghívása révén a balet népszerűsítésében (következőképpen a szovjet kultúra terjesztésében, így a népek közötti barátságot eszméjének szolgáltatásában), a folklór ápolásában, hordozóinak, a néptáncosoknak, népzeneészeknek megedzésében stb. Hanem a múlt visszapillantó tükrében szelőlőfoltokat is találni, melyekkel tanácsos számot vetni, ha a szabadtéri játékok holnapját fűrkesszük.

Szembetűnően vérszegény az úgynevezett könnyű műfaj repertórája. Szorosan a Háy Jánost ide nem skatulyázhatjuk, viszont a János vitézzel és A cigánybárral tulajdonképpen bezárul a kör, s amivel esetleg nyitni lehetne, mondjuk Kálmán Imre, Lehár vagy Huszka operettjei, a szakma heves ellenállását váltja ki, alkalmatlannak tartják ide. Pillanatnyilag járható úttal az elmúlt években divatos vált musicalek kecsegtetnek (Popfesztivál, La Mancha lovagja stb.), úgyis mint a zenés színház korszerű termései; mindazonáltal a dilemma cseppet sem túlméretezett, tömegigények ízelése, színvonalas kiszolgálása a tét, még ha vaskalapos művészetesztétikai megfontolások változatlanul hajlamosak is a műfaj lekezelésére. Mindenekelőtt a törzsközönség, a szabadtéri gyakori vendégei méltatlankodnak bizonyos művek sűrű repetíció. S tán nem véletlenül olyankor, ha csupán rutinszerű felújításokat látnak, ahol a díszletek, rendezői megoldások, sokszor az egyéni alakítások is régi ismerősként köszönnek vissza, ahelyett, hogy friss adaptációban az alkotásoknak új rétegeit, szépségeit bontanák ki, másfajta kivitelezési-értelmezései lehetőségeit villantának föl.

A szegedi szabadtéri immanens tulajdonságainál fogva semmiképpen sem kísérletező színház. Ám az elmélet dogmává merevült, következtetésként érdeklenséget szül, ha a kísérletezés kockázatát eleve elhárítja, s új művek, eddig nem tapasztalt tervezői elképzelések, ötletek előtt csukja be ajtaját. Így különösen a dráma műfaja az, melynek klasszikus értékeihez időszerűvé vált fölmutatni a kortárs irodalom reprezentánsait, akár megrendelésekkel, meghívások alapon, pályázatokkal biztatni szerzőket, merítsenek ihletet a szegedi dómshízház sajátos atmoszférájából. A pályázatok dolgában nyitott kapukat döngöztünk. Messzebb ne menjünk, a gyulai várjátékokon például használnak élnek kamataiból, a szegedi szabadtéri viszont nemcsak mai magyar dráma, de tánc, balett, musical, tehát általában zenés színpadi alkotás után is sóhaj, vagyis mecedása lehetne a lehető legszeleesebben értelmezett alkotói fantá-

ziának, mely ugyanakkor „specifikusan” itt vetne horgonyt, s teremné meg (mondjuk osztrák mintára) a mi fesztiválunk Jedermanját, azt az eredeti, hamvas állapotában máshol létrehozhatatlan unikumát, különleges produkcióját, amire egyébiránt régóta törekszik, hiszen ilyen szándékúak két évente a nemzetközi néptáncfesztivál amatőr együttesének komponált tematikus galák. Az ilyen sajtószerrű, egyedi előadások fűszerével ízesített ajándékoszárral sokat tehetnénk azért, hogy fesztiválunk visszanyerje a hatvanas években kiküzdött hegemon szerepét, primátusát.

Szemfényvesztés ugyanis elhinnünk, hogy a felújított szegedi játékok első évtizedének fénye mit sem fakult, országos jellege alig csorbul a második évtizedre. A közönsége ugyan kitartó, ragaszkodik hozzá, ám ez a rokonszenv betudható a szokások hatalmának, az épülő-szépülő város idegenforgalmi vonzerejének, sőt a pusztá ténynek, hogy a nyári Szegeden más is akad a szabadtérinél, a kultúra, a szórakoztatás gazdagon terített asztala, amivel az ünnepi hetek háznépe választékosan siet vendégeinek kiszolgálására. Hanem a szegedi szabadtéri, mely a harmincas évekhez hasonlóan 1959-ben is országos intézményként adta le névjegyét a hazai kultúrában, az évek múltával fokozatosan elvesztette az elsőszülött gyermek ösztönösen szerzett-kapott kiváltságait. Tehet is róla, nem is, közrejátszottak ebben szubjektív okok, meg objektív is. Az utóbbiakról csak annyit, termékeny esztendő során testvérei születtek, sokasodott, gyarapodott a család, s napjainkra annyian szorongának a kultúra nyári asztalánál, hogy a családi pótlékából nincs külön jussa a legidősebbnek, mind egyaránt vehet. Érdekesebbek viszont a szubjektív okok, hiszen számbavételük jótékony hatással lehet a status quo tudatosításában, következtetésképpen tudunk igazítani, ahol szükséges, módosítani, változtatni.

Látszólag kivitelezésbeli, tehát formai körülményét, valójában — a helyszín méretei okán — tartalmi elemét jelentette a dómshízház előadásoknak az a monumantalitás, jó értelemben vett látványosság, amely az első időszak bemutatóit szinte kivétel nélkül jellemezte, s amivel sajátos töltést, izzást kaptak, fűtöttséget, csillogást, pompát árasztottak ezek az előadások. Utóbbi leszoktunk róla. Mintha a visszatérő rendezők-tervezők is holmi modorosságot szimatoltak volna a görögütés fénykoszorúban, vagy csak egyszerűen nem akarták önmagukat ismétetni, s figyelemmel kívül hagyták, hogy a megjelenítésnek eme szempontjai, lehetőségei rostálják a darabokat, s szabták-szabják meg (kimondatlanul is, egybeként) a műsorpolitikát. Mi több, a publikum sem igen vár mást a dómshízház előadásoktól, végtére is nem utolsósorban nagy hatású megjeleneteinek, grandiózus színpadképeinek emlékével idézik szívesen éppen a Turandot, az Aida, a Vámos-féle Tragédiák, vagy a Hunyadi László fantázialobbantó, képzeltgyűjtő előadásait. Nem utolsósorban, persze, hiszen akad még szubjektív ok, a fentiekkel összefüggésben, nevezetesen a közreműködő előadók, szolisták, karmesterek választéka. Mig a hatvanas években világjáró művészek egész sora vonult ki a Dóm tér deszkáira, rangot adni a produkcióknak, hírt kelteni a szegedi játékoknak, az elmúlt időszakban legfeljebb hébe-hóba fordultak meg erre felé külföldi szolisták, őszintén szólva inkább csak a nemzetközi második-harmadik vonalból. Nemiképpen leszűkült, belterjessé vált a nyarat Szegeden töltő hazai rendezők-tervezők-művészek köre is, ami egyúttal jár persze azzal a kétségtelen előnnyel, hogy a sajátos színpadviszonyokat ismerők megbízható törzsgárdáját garantálják, ugyanakkor köztudott, a változatosság gyönyörködtet, s friss erőket bevonna a más szem más képességeit is ki-fűrkészheti a dómshízháznak.

Sok javaslat, megjegyzés hangzott el a művészeti tanács vitáin; hogyan, mi módon (s mi áron) lehetne a szegedi fesztivál primus inter pares a nagy nyári szabadtéri kavalkádban. A konkrét programokon persze megoszlottak a vélemények, abban viszont teljes egyetértés honolt, hogy a Játékok közművelődési misszióját értékesebben látja el, ha több figyelem hull az előadások művészi színvonalának fejlesztésére, ha karakterisztikusabb műhelymunkát folytat, azzal kapcsolatokat keres-ápol a hasonló jellegű vállalkozásokkal, társintézményekkel, hogy a közös gondokon egymás kezét fogva jussanak túl. A kultúra nyári kinalatában érdekelték ugyanis nem jelenthetik végső fokon egymás konkurenciáját, hiszen valamennyien azonos célt szolgálnak. Kitölteni az egykor fűrdőzésben megrekedt holtstszontot a kulturális szolgáltatások minél gazdagabb, színesebb ajánlatával.

Nikolázy István